

Előfizetési árak:
 Egész évre 8 korona
 Fél évre 4 korona
 Negyed évre 2 korona
 Egy szám ára 20 fillér

FELVIDÉKI HIRADÓ

Hírdetéseket felvesz lapunk kiadóhivatala és az Általános Tudósító Vidéki lapok központi hírdetési osztálya Budapest VII., Erzsébet körút 41. sz.

POLITIKAI NETILAP

Pálfordulás.

Legutóbbi számunkban megemlékeztünk a pánszlávizmus fölbujánzásáról Tótkomlóson. Evvel kapcsolatban Mudrony Pál eikkével is foglalkoztunk, melyben az elítélt lelkész és tanító védelmére kel.

Akkor csak érveit támadtuk meg, melyeket nem annyira az elítéltek mellett, mint inkább egy harmadik, ebben az ügyben szerepet nem is játszó egyén ellen hozott föl: hogy kimutathassuk gondolkodása egyenlenségét. Cikkének azt a részét azonban, melyben odautazását nővére látogatásával indokolja, figyelmen kívül hagytuk, mert elhittük neki; sőt elhittük neki azt is, hogy a Tótkomlóson lefolyt eseményekről ott csak *véletlenül* szerzett tudomást. Hiszékenységünknek meg is volt az alapja. Mudrony Pált úgy ismertük, mint aki egyéni viselkedésével még a mi pártunk körében is bizonyos tiszteletet szerzett, nem érezhettük tehát magunkat följogosítva arra, hogy szavainak merőben ellentétes értelmet adjunk. Annál jobban lepett meg bennünket a fővárosi sajtó egyöntetű híradása, amely szerint Mudrony Pál azért utazott le, hogy ott a tót nemzetiségi pártot megalapítsa, ahogy ott aztán nemcsak a tót nemzetiségi párt szervezetét beszélték meg, hanem egy tót központi bank alapítását is elhatározták. A híradás olyan különösen hangzott, hogy külön információkat is kértünk melléje, amelyek nemcsak szóról-szóra megerősítik ezeket, de a dolgok ilyen kiélesedését egyenesen Mudrony Pálnak tudják be, mint aki az *elcsapott agitátorokkal ott igen sűrűn konferált*. Most már nem lehettek kételyeink aziránt, hogy az a Mudrony Pál,

akiről eddig az a hír járta, hogy a tót tulzók vezérkarában ő a mérsékelt irányzat képviselője: akiről maga a párt azt hirdette, hogy minden aktivitása csak abban merül ki, hogy a választások alkalmára nevét kölcsönzi oda s azt is csak nagy és hosszas rábeszélésekre; akiről mi is azt hittük és vallottuk, hogy politikai fölfogásában különbözik azoktól, akik a magyar állam földarabolására tömörültek s akiről ország-világ hirdette, hogy ideális gondolkodása léptenyomon fölháborodik saját pártja azon alakjai ellen, akik az ilyen nemzetiségi politizálás subája alatt nem vívmányokért, hanem saját jólétükért, egyéni érdekeikért viaskodnak; aki pártjának tekintélyt, súlyt szerzendő, oda törekedett, hogy azt az ingyenélők sok kullancsától megtisztítsa: most oda áll, ahol rom mérsékletet, hanem olyan gyűlöletet szítanak, melynek megnyilatkozása két ember elcsapatását tette szükségessé; kilép látszólagos passzivitásából s azok vezérévé szegődik, akik a legféktelenebb harcot követelik, nemcsak itt, de a magyar Alföld szívében is és oda áll közbenjáróul azok érdekében, akik a magyar állam egysége ellen igy lázítani elég merészek voltak; sőt megtezi azt is, hogy éppen ezen embereknek még a megélhetéséről, jól jövedelmező ellátásáról is gondoskodik, amikor oda agitál, hogy egy tót bank létesítése által nekik, mint a bank kiszemelt vezetőinek, ekszisztenciát biztosítson. Kérdezzük, hol itt a mérséklet? A magyar állam egysége iránti tisztelet? És hol az az ideális gondolkodás, mely a haszonlesők betolakodása ellen felszokott háborodni? De miképpen tudja összeegyeztetni lelkiismeretével, hogy eddigi politikai álláspontjával ellentétesen

a terrorizáló embereknek nemcsak védelmére kél, hanem piszkos munkájuk honorálására is vállalkozik, amikor rászánta magát annak elősegítésére, amit eddig éppen ő elítélni látszott: t. i., hogy a nemzetiségi politizálást valaki keresetszerűen űzze?

Két eshetőséggel állunk itten szemben. Vagy annyira megerősödött a tót nemzetiségi pártnak az a része, amely az alacsony célok érdekében minden eszközt jónak lát, hogy M. P. ellentétes nézetével nem akart magára maradni s talán az igy támadt kényszerhelyzetnek engedni volt kénytelen, ez esetben némi sajnálkozást nem tudunk személyétől megtagadni, — vagy pedig jól, megfontoltan dobta oda magát annak a töredéknek, mely a minden téren való dühös aktivitást írta zászlájára s akkor minden érzékenykedést félre kellene tennünk, hogy rámutathassunk egyrésről következtetésére, mellyel multját meghazudtolta, de másrésről a veszedelemre is, mely az igy támadt egyöntetűségben rejlik. Nem azért, mintha különös súlyt helyeznénk egy embernek ide- vagy odaváló tartozását illetőleg, hanem azért, mert ez a jelenleg az irányzat megváltozását jelenti ott is, ahol eddig olajjával közeledtek felénk. Ebben a föltevésünkben maradunk meg, bár egy harmadik eshetőség lehetősége is fennforog. T. i., hogy mindazt a mérsékletet, melyben eddig tetszelgett, egész pályafutásán csak színlelte csupán azért, hogy a mások háta mögött annál többet kiabálhasson. Ezt a föltevést bizonyítani látszik magának M. P.-nak idézett cikke is, melyben Tótkomlóra való utazását és ott időzését illetőleg olyan híresztelést bocsát világgá, amellyel előre mosakszik az olyan föltevések ellen, amelyek nagyon is alkalmasak

Borsalino kalapok **Kobrak cipők**
 Különlegesség! Kizárólag Magyar gyártmány!

Lang M. és Fia divatáruházában

TURÓCSZENTMÁRTON

voltak az ő irányzatosságába való betekintésre. De jóhiszemű következetességünk ismételt parancsolja, hogy azt, akit a multban valamilyen ismertünk, azt ott és akkor most is olyannak lássunk s ha a jelenben róla megalkotott véleményünket nem igazolja, azt csak az illető megtévelyedésének, vagy pedig szándékos Pálfordulásának tudjuk be. Maga az eset bennünket kevésbé érdekelt, mint inkább azon okok, melyeknek akár kecsesítő, akár kényszerítő hatása alatt felült, vagy engedni volt kénytelen. Mert ha talán az idők változtak volna meg annyira, hogy elérkezettnek gondolta az alkalmat saját magának kicserélésére is, ugy — részen leszünk!

A kis intrikus. Az osztrák képviselőház keddi ülésén megjelent a parlament épületében Hodzsa Milán magyar nemzetiségi képviselő és hosszasan tanácskozott Kramarz, Susztercsics és más szláv képviselőkkel. — Hodzsa. hir szerint, arra akarta rábírnai az ausztriai szláv képviselőket, hogy annál a bánásmódnál fogva, amelyben a magyarok a felsőmagyarországi tótokat részesítik, óvakodjanak a magyarokhoz való közlekedéstől.

Az amerikai tót katolikusok ügye. Mult számunkban megemlékeztünk arról az igaztársról, melyet három pánszláv katolikus pap, névszerint: Furdek István, Porubszky János és Szatas János az amerikai katolikus tótságot, tisztán haszonlesésből, a pánszlávizmus hálójába igyekeztek keríteni. Hirt adtunk egyben arról is, hogy akadt egy tisztaleltű magyar pap, aki a püspökökhöz és az egyházi hatóságokhoz intézett körlevelében lerántotta a leplet ezekről a gyalázatos tüzelmekről s méltó megvilágításban állította elő a tisztelendő urak hazafiatlan és nemzetellenes működését. A felszólalásnak, ugy látszik, meg is volt a kellő fogantatja, mert az egyházi hatóságok, mint értesültünk, erős megtorló intézkedésekkel fognak élni az igazága papokkal szemben. Azért panaszkodnak már a hazai fenegyerek is, hogy ize: már Amerikában is fuccs a népbolondításnak.

A „N. N.” legújabb felfedezése. A „N. N.” egyik utóbbi számában azzal a felfedezéssel akarta meglepni a világot, hogy a szabadságharcban annyi diésőséget aratott kilencedik hárszóaljban tót honvédek is szolgáltak. Ezt a tényt azonban nálunk minden iskolás gyermek tudja s így nem valami kíváncsi ujdonságot talált fel olvasóinak. Ebben a hiradásban nem is annyira maga a „hir”, mind inkább a belőle bevont konkluzió érdekelt. A „N. N.” ugyanis azzal fejezi be mondókáját, ha a magyarság jövőben a tótokkal szemben másképp nem viselkedik, „egy esetleges harcban ne számíton a tótság jóindulatára. Legyen nyugodt a „N. N.”, a tótság java velünk fog lenni akkor is, a „národnístákra” pedig ugy sem számítottunk volna sohasem.

Morva szemtelenség. Holsteinban és Belesvában gyűlést tartottak a morvaországi katolikusok, mely gyűléseken a magyarországi tótság igen számos képviselője is megjelent. A belesvári gyűlésen egyhangulag elhatározták, hogy a következő táviratot küldik a pápának:

A gyűlés harmincezer látogatója azzal a kérrrel járul szentséged trónja elé, hogy atyai jóindulattal könyörüljön Magyarországi katolikus népén s akadályozza meg, hogy a magyar kormány és a magyar püspökök a tót katolikus papokat üldözzék.

A morva atyáknak, ugylátszik, nem férnek a bőrükbe, mert már másodikban vedomednek ily szemtelenségre. Erősen hisszük azonban, hogy nem is annyira a tisztelendő morva atyák ludasak ebben a dologban, hanem néhány fanatizált tót, kik mindent elkövetnének, csak hogy Hlinkát a jól megérdemelt büntetés alól megmentseék. Hlinkán azonban már a pápa sem segít!

A budapesti kath. nagygyűlés és a tótok.

A „Lud. Nov.”-ban olvassuk, hogy dr. Žiška Pál a kath. nagygyűlés vezetőségénél közbenjárt aziránt, hogy a gyűlések tárgyalási nyelve párhuzamosan tót is legyen. Ha hitelt lehet adnunk a cikk állításainak, ugy a legnagyobb megütközést kell, hogy keltsen mindenfelé a vezetőségnek azon ígérete, mely szerint a hullgatóság számarányától teszi függővé a kérrés teljesítését. Ami más szavakkal annyit jelent, hogy ha ott majd 20—30 tót tulzó a sarkára áll és több ezer embert tulkiabálva, követelni fogja a tót tárgyalási nyelvet, ugy a magyar kath. egyház örök diésőségére, el fogják érni céljukat, hogy egy országos jellegű nagygyűlésen is föl fog hangzani a tót nyelv, hathatós biztatásul a jövőre nézve és fölmutható siker gyanánt azok szemei elé, akik ma még talán a mérséklet utján vannak. Nem tudjuk, mi mindennel érvellhetett ott dr. Žiška, amig ilyen nagyjelentőségű vivmányt ki-préselnie sikerült; de azt bizonyára nem mondta el, amit most a „Lud. Nov.”-ban le-irt: „... ne hagyjuk, ne engedjük magunkat megszegényíteni. Jelenjünk meg minél többen! Soká adutunk, élredjünk már föl egy-zer! Mutassuk meg a világnak, hogy élünk és élni akarunk!...” Es mert ez a sok édesgetés tisztán csak a „tót” katolikusoknak szól, megérthetjük annak tendenciáját is, amely csak olyan messze esik a vallásos jellegtől, mint amilyen azonos a politikai vonatkozással. Reméljük, hogy a vezetőség még most, a 12. órában be fogja látni annak veszedelmes voltát s szigoruan utjába vág minden olyan föl-fölmerülhető jelenségnek, amely a magyarság rovására a tótok fölösleges megerősítését célozná.

A bányai ág. ev. egyházkerület közgyűlése.

Tisztelettel hajlunk meg a bányai ág. ev. egyházkerület azon bölcs, tapintatos és mindenekfelett hazafias határozata előtt, melylyel a multak slendriánosságával szakítva, lábat vetni igyekezik annak a szellemnek, melyet a nemzetiségi igaztók, felhasználva a kerület urinak gyengeségeit, céljaik elérésé végett az egyházakba beplántálni igyekeztek.

Égető szükség volt erre a nagy horderejű határozatra, mert már is ott tartottunk, hogy az egyházkerület a magyarságra, a magyar érdekekre nemcsak elvesztetnek volt tekinthető, hanem itt nevelődtek ki a magyar eszmék legádázabb ellenségei, a nemzetiségi eszmék legféltelenebb szlávívivői. Innét, ebből az iskolából küldték szét azokat az igazága lelkeseket és tanítókat, kik az Alföld békés tótságát megmételvezni s a nemzetiségi törekvéseknek megnyerni voltak hivatva.

Nem vagyunk annyira önhittek, hogy ezen hazafias határozat meghozatalának dicsőségéből mi is részt kérjünk, mert a kerület hazaszeretettől áthatott magyarsága, kik inkább valának hivatva az egyházkerület ügyeit ellenőrizni, már régen aggodva nézte az egyes egyházakban mutatkozó nemzetellenes tüneteket, csak türelmes hallgatásra voltak kényszerítve abban a tudatban, hogy az ő igazuknak ideje még nem érkezett el.

Most azonban, midőn egy minden ízében magyar püspök került az egyház élére, kibén feltételeztek annyi energiát, hogy képes ellenállani a világi részről eredt, jó akaratú befolyásoknak, megmozdult végre a kerület magyarsága is, hangosan adva kifejezést azon aggodalmainak, melyeket az egyházkerület gyenge, nemzetietlen vezetésé érelt meg lelkeikben. Mi pedig alig tettünk egyebet, mint hangot adtunk azon keserű érzéseknek, melyek az idők folyamán a nyilvánosságra megérettnek voltak tekintetők.

Figyelmeztetjük azonban az egyházkerület nagy tudású, bölcs és hazafias püspökét, hogy ezen határozat meghozatalával még nincs elég téve az elmúlt idők mulasztásainak, de kérielhetetlenül kell hozzálátni annak a szellemnek a kiirtásához, mely az egyházakban a keresztényies hitélet ápolása helyett a nemzetellenes politika favorizálását honosította meg, mely még az Isten hajlékát is igen sok esetben a botrányok színhelyévé stülyesztette.

Nem szabad tovább túrni, hogy erre a kerületre ujjal mutasson mindenki! Nem szabad zsebre tett kezekkel nézni, hogy azt a szabad szellemet, mely az ágostai vallás éltető eleme volt, önző érdekek miatt nemzetellenes irányzatok szolgálatába hajtják, de meg kell őrizni annak éltető tisztaságát a késő utódoк számára is.

Mi hisszük, hogy az új püspök bölcsesége megtalálja az utat és módot arra, hogy az elharapódzott ferde irányzatot az egyházakból kiirtsa. Mi készségesen állunk szolgálatára eme nagy munkájában! A magyarok Istene segítse őt nehéz feladatában.

Az egyházkerület nagy horderejű közgyűlésének lefolyásáról a következőket írják nekünk:

A napirend első pontja a kerület mult évi történetéről beszámoló püspöki jelentés volt, amelyet Belohorszky Gábor püspök helyettes állított össze. A jelentésben feltüntetett adatok őrvendete képét nyújtják a kerület anyagi és erkölcsi állapotának. Egy sötét pontja volt csak a jelentésnek, és ez az egyházkerületben mindjobban elharapódzott nemzetiségi igazítás. Számos gyülekezet előjárósága tüntetően mellőzi a magyar nyelvet. A jelentés arra kéri a kerületi gyűlést, hogy hívja föl határozatalag a gyülekezeteket, hogy felsőbbiségekkel csakis magyar nyelven érintkezzenek s óvakodjanak a magyar nyelv

ellen való tüntetés látszatától. A jelentéshez Csipkey Károly sólt hozzá s a következő határozati javaslatot terjesztette be:

A kerületi közgyűlés a fölölvasott püspöki jelentést helyeslőleg tudomásul veszi. Egidyejüleg azonban nem mulaszthatja el ama tapasztalatának kifejezést adni, hogy egyházkerületünkben mindinkább olyan nemzetiségi mozgalom jelei észlelhetők, amelyek a magyarhoni evangélikus egyházunk hagyományával és hazafias missziójával merev ellentétben állanak. Egyes lelkészek és egyéb egyházi tisztviselők az egységes magyar politikai nemzet eszméje ellen való izgatásban vettek részt, volt eset, hogy abban vétkeseknek is találtak s így a zsinati törvény 324. szakaszában körülírt egyházi vétségek egyikét követték el. Az egyházkerület, midőn e jelenségek megbotránkozásának ad kifejezést, minden tagjától elvárja, hogy az egységes magyar nemzeti állameszme iránt tántoríthatatlan hűséggel hazafias kötelességeit teljesíteni fogja, egyházi tisztviselőit, jelszen az egyházkerületi elnökségeket föl hívja, hogy az olyan tüneteket, amelyek a zsinati törvény 324. szakaszában körülírt kánoni vétség jellegével bírnak, a szabályszerű törvényszéki eljárás megindítása végett a püspöknek tudomására hozzák s végre a kerület annak a várakozásnak is kifejezést ad, hogy a lelkészek és tanítók választásánál a kandidáció-nális jog a jelöltek hazafias megbízhatóságára való tekintettel fog gyakoroltatni.

Főlhívás Turócvármegye tanítóihoz.

Ha végigtekintünk a különböző társadalmi köröknek újabban észlelt törekvésein, melyek akár anyagi, akár erkölcsi szükségletek kivívását célozzák, látni fogjuk, hogy az egy irányban működő elemek miként sietnek tömörülni egy-egy zászló alá. A társulás fontosságáról ma már beszélni fölösleges. Elég rámutatni azokra a sikerekre, amelyeket az egyes szervezett érdekkörök már fölmutattak, hogy megérthessük e jelenségek közül azt a súlyt, mellyel az ilyen szervezetek a megítélés mérlegébe esnek, de megérthessük belőlük azt a kívánalmat is, amely már a mi égető szükségleteink érdekében szintén tömörülést parancsol. Nekünk is vannak járási körünk, megyei egyesületeink, sőt van országos nagy egyesületünk is, de míg az elsőnek csak minden 2. 3., addig az utóbbinak csak minden ötvenedik tanító a tagja.

Könnyen érthető, hogy ez a testület, mely saját hivatalbeli emberei közül csak ilyen elenyésző számú tagot tud fölmutatni, alig képes nagyobb dolgok keresztülvételére; nem pedig azért, mert éppen ezen kicsiny voltánál fogva csak félve, bizonyos tartózkodással kezelheti az ügyeket, hiszen alig mondhatja magáról, hogy az összes tanítóság nevében beszél. Csak természetes, hogy az ilyen — bár a legjobb szándéku — törekvések a legtöbb esetben megfognak. És vannak aztán a tanítóság körében olyan elemek is, akik beleilleszkedni még ezekbe a testületekbe sem tudnak. Sajátságos észjárással ugy gondolkoznak, hogy nekik különleges érdekeik is lehetnek aszerint, amint hol innen, hol onnan kapják szételüket. Tehát nem a hivatás kö-

zössége, mint a társulásra egyedül alkalmas összehívó tényező alapján, hanem csak vélt, sokszor mások által sugalmazott, de a tanítóság általánosságának életétől, szükségleteitől messze eselő ingó alapokon külön-külön kis testületeket alkotnak, melyeknek léte aztán számlalmat gerjesztő tengődés csupán. Ez csak vázlatos színezése a mi egyesületi életünknek. Ezek a vonások azonban nagyjából az egész ország tanítóságára is ráillenek, de nagyon keveset kellene változtatni e képen akkor is, ha azt a mi megyei tanítóit életünkre akaróknak vonatkoztatni. Sőt, tekintve megyénk kicsiny területét, a tanítók viszonylagos számának csekély voltát: ezek a visszás állapotok sokkal inkább szembetűnnek nálunk, mint ott, ahol az ilyen széthívó töredékek önmagukban véve is tekintélyes számú tagot tudnak fölmutatni. Hogy ezek az áldatlan állapotok milyen jelenségeket szültek már eddig is, azt külön vázolni nem is kíséreljük meg. A szégyenpirja futja el arcunkat az olyan események visszaidézésére, amikor a kartársak között fölmerült egyes nézeteltérések folytán valóságos botránkokká játszódtak le az egész közönség szemelőtt. Vagy kihez forduljon a méltatlanul megbántott kartárs orvoslásért olyan esetekben, amikor ügye nem tartozik szigorúan felettes hatósága ügykörébe, vagy amikor bármely oknál fogva azt oda vinni vonakodik? Ahhoz a testülethez talán, mely évi rendes közgyűlése alkalmával is alig számlál 20—30 tagnál többet? Vajjon bír-e ez olyan erkölcsi súlyal, mely a bánthatmat a teljes elégtételadással feledtetni képes volna? És még jól jár az illető, ha a véletlen folytán éppen állami alkalmazásban van, ugy ahogy segít magán ott is, [le mit csináljon ilyen esetben pl. a kath. kartárs, akinek egész egyesülete 5—6 tagot számlál?!

De eltekintve a szomorú jelenségektől, a tanítóság általános nagy céljait, közös törekvéseit illetőleg is olyan határozatlanság uralkodik megyénk tanítósága között, amit másnál, mint az erők ilyen szelforgácsolásával magyarázni lehetetlen. Ahol a család minden tagja más-más sarokba néz, ott egyöntetű eljárásról, sikeres munkálkodásról, akár anyagi, akár erkölcsi haladásról beszélni sem lehet. Zúlik ottan minden. Pedig nem hiszünk, hogy akadjon valaki közülünk, aki ne látná be, hogy mindnyájunknak — bármilyen jellegű iskolánál működjék is — vannak olyan céljaink, törekvéseink, vágyaink, amelyek mindnyájunkkal közösek s hogy ezek a törekvések sokkal fontosabbak, mint azok az egyéni nézeteknek is alig minősíthető s alárendelt kis köröket alkotó dolgok, amelyek erőnket szelforgácsolják.

Most, az ősz beálltával megnepecsülnek iskoláink, újból kezdődik a munka, mely idegeneket hosszú 10 hónapra át ismét felelősségekben fogja tartani. Lehetetlen, hogy abban a pillanatban, amikor először lépünk át iskolánk küszöbét, a rendesnél nagyobb erélyvel ne támadjon föl lelkünkben a sok vágy, mely eddigi tengődésünk végét s a jobb jövő hajóját lesi. Kartársak! E téren nem lehet közötlünk nézeteltérése, mindnyájunkra egyformán ráillik a szállóigévé vált sajnálkozó jelző, hogy mi a nemzet soványul fizetett napszámosai vagyunk. Hozzuk el mindnyájan panaszainkat, sérelmeinket a közel jövőben megartandó általános megyei tanítógyűlésre; cseréljük ott ki gondolatainkat, hogy meg-

állapodhassunk azon eszközökben is, amelyeket közös céljaink érdekében fölhasználhatónak véltünk. Jelenjünk meg ott mindnyájan, mert szavunknak csak így lehet sulya. Aki céljai keresztülvételőségében hisz, az már félig meg is fogta azokat. Hasson át bennünket is ez a förtelen hit igazunk iránt és ha az össze is fog tartani bennünket: akkor a siker el nem maradhat!

Amint értesültünk, kir. tanfelügyelőnk nagy nagy reményeket fűz tanítóegyesületünk tevékenységéhez s különös súlyt fektet arra, hogy annak minden illetékes tényező tagja legyen, ami azt jelenti, hogy velünk együtt érez és gondolkodik is. Ennek a jóakaratsnak jegyében egyesüljünk!

Egy tanító.

Közművelődési egyesületeink szövetsége.

A F. M. K. E. ez évi közgyűlésén felolvasta:
Balogh Bertalan.

Elfoglatlan és szigorú önbírálat nyugtathat csak meg teljes mértékben az iránt, hogy kötelességeinket hiven teljesítettük s hogy e teljesített kötelességek révén hivatásunkat teljesen betöltöttük. Ezen önbírálat az összes magyar közművelődési egyesületek tulyomó részét arra az eredményre fogja vezetni, hogy működésük hiányos, elért eredményeik a reájok fordított idővel és munkával arányban nem állanak, sőt ez az önbírálat, ha őszinte, szigorú és elfoglatlan, arra a bulátásra is el fog vezetni, hogy közművelődési egyesületeinknek — azt kell mondanom — számottevő része nem is áll hivatás magaslatán, mert, t. Közgyűlés, a magyar közművelődési egyesületek kettős hivatását és pedig a közreműködést az ország egész lakosságának megmagyarosításában egyrészt, másrészt kulturánknak magyaros, nemzeti jellegben való kifejtését, bizony — üsmerjük be — ezen egyesületek egyike sem folytatja olyan tervszerűséggel vagy olyan eredménnyel, mint a minő tervszerűség és eredmények ezen egyesületekben a jól teljesített kötelességek érzetét kelthetnek.

Véleményem szerint ugyanis e két tér: a magyarság tervfoglalásának elősegítése és kulturánknak nemzeti, magyaros jellegben való fejlesztése egyedül az, melyen közművelődési egyesületeink tevékenységének mozognia szabad és kell s ha e két téren nem tudnak eredményeket fölmutatni, ugy létük teljesen indokolatlan. E tekintetekben pedig nem szabad különbséget tennünk azon egyesületek között, amelyek a magyarságlakta és amelyek nemzetiségi vidéken alakultak s folytatják működésüket, sőt talán ideje már, hogy fölállítsuk a méltányosság és az igazság által indokolt ama tételt, hogy a magyarság tervfoglalásában első sorban éppen a magyaros vidékeink működő egyesületeknek kell közreműködniük, vagyis segítségükre sietniük a nemzetiségi vidékeken küzdő kevés magyaroságnak, holott az Alföld és Dunántul szim-magyar megyéi ma ténlenül és részvéttlenül nézik azt a küzdelmet, amelyet — mondjuk — a lipómegeyi kevés magyarságnak a napnak minden órájában kell végig küzdenie. Vajjon, t. Közgyűlés, igazságos-e és méltányos-e, hogy Lipó- és Arvamegye 2—6%-nyi, nagyobbára csak a köztisztviselőkből

áll magyarsága védje itt a végeken a magyar állameszmét és Borsod-, Hajdu-, Szolnok- és Somogy megye 98—100%-nyi gazdag magyarsága részvéttel nézze ezt a titáni küzdelmet? !...

Annak a kevés eredménynek, sőt eredménytelenségnek, melyet közművelődési egyesületeink erkölcsi mérlegében tapasztalunk, két okát állapíthatjuk meg. Az egyik az anyagi eszközök elégtelensége, a másik a tervszertőség, az egyöntetű eljárás hiánya, mely az elszórtan elért eredményeket is sporadikás jelentőségűvé teszi a nagy közre majdnem értéktelenné teszi azokat. Ha ez igaz, egy a magyar közművelődési egyesületeknek e két körülményre kell minden figyelmüket fordítaniok, mert az ok megszüntetésével meg fog önmagától szűnni az okozat is, vagyis módokat kell keresniök, hogy megvalósítandó céljaikhoz elegendő jüvedelemmel rendelkezzenek és arra kell törekedniök, hogy működésükben bizonyos határig és a helyi viszonyok figyelembe vétele mellett az ország egész területén s egy időben egyöntetű eljárást, ugyanazt az irányt kövessék. Ez esetben meg egyrészt a szükséges vagyon és jüvedelem is rendelkezésükre fog állani, másrészt koronkúnt új és új eszméket, mint a legközelebbi jövőben megvalósítandókat, vetvén föl, azoknak az ország magyarságának egész közvéleményét megnyerniök nemcsak nem lesz nehéz, de sőt az általános fölkellett érdeklődésben olyan erkölcsi segítséget fognak nyerni, mely a siker kétségtelen biztositéka leend.

Azt hiszem, t. Közgyűlés, ezeknek igazságát nem kell bővebben fejtegetnem, hiszen nem egyszer tapasztalhattuk, hogy mily óriási erő rejlik a magyar társadalomnak bizonyos célra történt egyesülésében, szövetkezésében. S ha mi, magyar közművelődési egyesületek, mint már meglévő s működő szervezetek, melyek a magyar társadalmat vidékenkint egyesítjük kebelünkben, közös céljainkra szövetkezünk, az erő, melyet kifejezni képesek leszünk, oly hatalom birtokába juttat bennünket, mellyel talán még a belátható jövőben megalkothatjuk az egységes magyar nemzeti államot, mindnyájunknak ezen legszebb reményét, egyedüli célját! Mert a közművelődési egyesületek ezen szövetsége nem 100—120 egyesület, hanem az egész magyarság szövetkezését jelentené s mint ilyen oly befolyással bírhatna, mely a közélet minden terén meg tudná találni az alkalmat, hogy a magyar társadalmat eszméinek, terveinek mindenkoron megnyerje.

Igy legelső s legfontosabb kötelessége volna e szövetségnek, hogy megértesse a közönséggel, miként pénz nélkül kulturát teremteni nem lehet. A másik kötelessége volna e szövetségnek, hogy a nagyobbra a városokba központosult magyar intelligencia figyelmét a falvakra, különösen a nemzetiségi falvakra terelje. A harmadik, hogy céltudatos törekvéssel a kultúra szorosan vett eszközeit, az irodalom, a tudomány, zene és művészetet karolja föl s a vidéken e kétségtelenül elhanyagolt kulturákat teljes erővel népszerűsítse, terjessze, olosóvá, tehát mindenki által hozzáférhetővé tegye s féltékenyen, virrasztó gónddal öröködjék a fölött, sőt működjenek is közre azon, hogy e kulturák nemzetünk sajátos faji jellegében fejlődjenek,

mert ez az egyetlen biztositéka annak, hogy megalkossuk az önálló magyar kulturát.

E kérdések között legnehezebben látszik megvalósíthatónak az egyesületek jüvedelmének szaporítása s be kell vallanom, hogy azt magam is alig tartanám megoldhatóknak. Ha oly szép s mindenben követésre méltó példákkal nem szolgálnának oláh és tót nemzetiségeink, melyek tagadhatatlanul elért sikereiket éppen annak tulajdoníthatják, hogy e kérdést oly nagy eredménnyel tudták megoldani. A megoldás — mindnyájan tudjuk — az u. n. nemzetiségi bankok megalapításában rejlik s mi, uraim és hölgyeim, már is tul vagyunk ez alapítás nehéz és legtöbbször sikertelen munkálatain! A magyar bankok itt vannak, itt az ország egész területén elszórva s ha az oláh bankok 80,000 korona évi átlagos járulékkal tudják nemzetiségük aspirációit támogatni, lehetetlen, hogy a magyar pénzüntézetek, ha az iránt felvilágosítjuk őket, ne volnának hajlandók hasonló áldozatkészre!

A magyar pénzüntézetek, t. Közgyűlés, a mult évben 96 millió korona tiszta nyereséget osztottak szét részvényesek között. Kérdem, jutott-e ez összegből valami is kulturális, helyesebben magyarsági célokra? ! Teljes lelkesemmel meg vagyok arról győződve, hogy a magyar pénzüntézetek a legnagyobb készséggel tennének eleget a közművelődési egyesületek fölhevásának, sőt állítom azt is, hogy eddig csak azért nem adakoztak, mert ily kérelemmel senki hozzájuk nem fordult. Bizonyíthatom ezt azzal, hogy a miskolci pénzüntézetek, melyeket ez iránt megkerestünk, évről-évre szívesen részesítik jüvedelmükből a Borsod Miskolci Közművelődési Egyesületet adományaikban!

S ha ez Borsodban lehetséges, ne méltóztassanak azt mondani, hogy ez az ország egész területén lehetetlen s nem azt, hogy ez utópia! Az utópiák elméletét, amennyiben azok nem abszurdumok, az erős akarat el nem fogadja! Ha, mint a szövetség tagjai, az összes közművelődési egyesületek, melyeknek vezetésében rendszerint a vidék társadalmi életének kitünőségei foglalnak helyet, egyszerre s egyöntetűen indítják meg ez iránt a mozgalmat, s ha — mint nem kételem — az ország egész hazafias sajtója, a fővárosi ugy, mint a vidéki, a mozgalmat pártfogásába veszi, nem lesz pénzüntézet, mely a szövetség fölhevása elől kitérne, hiszen nem kívánánk oly áldozatot, mely a pénzüntézetek mérlegeit kedvezőtlenül billentene el. Mert vajjon számbavehető áldozat volna-e, olyan, mely akár a részvényesek érdekeit, akár magának a pénzüntézetnek nyugodt üzleti viszonyait sértené, ha nyereségeiből egy fél százalékot kívánánk? E fél százalék, t. hölgyeim és uraim, egy ötven ezer korona tiszta nyereséggel záró pénzüntézetnél csak 250 koronát tesz, oly összeget tehát, melyet a szerénytelenség vádjára nélkül is kérhetünk. És e fél százalékból összegyűlt hazafias adományok, tisztelt Közgyűlés, egy fél millió koronát jelentenének a szövetség céljaira!

Oly összeg ez, tudom, mely önbüket mosolyra készíti s engem az álmódzóknak színében mutat be, de előttem az oláh bankok példája lebeg, amely azt bizonyítja, hogy az eszmékért való igaz lelkesedés valóban az álmok országába illő áldozatokra képes!

Am, tisztelt Közgyűlés, vallom, hogy e

pénz bármilyen nagy összegtök is tessék, a megvalósítandó célok arányához mérten kevés.

„Magyar Nemzeti Közművelődés” című tanulmányomban reá mutatok a jüvedelem-szerzés egyéb forrásaira is. Igy megadóztatóndónak vélem a mai kincstári bélyegen kívül a kártyát is, közéletünknek e rákenéjét, mint amely annyi és annyi idejét rabolja el polgártársainknak a köztért való munkálkodástól, valamint a táncmultságokat is. Amahhoz törvényhozási intézkedés szükséges, ez utóbbihoz törvényhatósági határozat elégséges és mindez keresztülvihető, ha az összes magyar közművelődési egyesületek szorgalmazzák, mert az összes magyar közművelődési egyesületek az egész magyar intelligenciát képviselik!

Nincs kormány és nincs törvényhozás, mely a szervezett magyar intelligencia erejének ellentállani merjen! Itt, és nagyon itt az ideje, hogy a magyar törvényhozást, ha kell, belekényszerítsük azon eszmék szolgálatába, amelyekért mi dolgozunk és küzdünk, mert ez eszmék az egyedüliek, melyeken a magyar nemzeti állam épülte szilárdul, minden vésznek, minden támadásnak ellentállón magépíthető és mert ez eszmék azok, melyek nemzetünk jövője iránt táplált vágyainkat és reményeinket megvalósítani egyedül képesek...

Két kézzel és minden orónkkal kell megragadnunk minden alkalmat, hogy a magyar közvélemény figyelmét a mi ügyeinkre tereljük s ha ezt megtettük, ha a mi vágyaink, terveink, eszméink átmontek a közudatba, akkor azok megvalósítását a közvélemény a maga parancsoló szavával az államkormányzati feladatok között fogja lehetővé tenni!

Az összeget, melyre a szövetség a pénzüntézetek hozzájárulásából, a kártya és táncmultságok után befolyó adókból számíthatna, közel egy millióra becsülhetjük.

(Folyt. köv.)

H I R E K.

A magyar dalárda megalakulása. Vármegyénk alispánjának kezdeményezése folytán, aki e célra évenként 400 koronát adományozott, megalakult a magyar daloskör. A vasárnap megtartott alakuló gyűlésen előnké választottat *Beniczky Kálmán* alispán, alelnökké *Boldis Ignác* felső kereskedelmi iskolai igazgató és *Láng Ernő* dr. kir. járásbíró. A dalárda vezetője, *Wunder József*, mindent el fog követni, hogy a gondjaira bízott daloskör felvirágozzék. Eddig negyvenen jelentkeztek rendes tagokul. Reméljük azonban, hogy ezzel még nincs lezárva a lista, mert minden magyar ember kötelességének fogja ismerni, hogy ezen tisztán hazafias célt töle telhetőleg felkarolja.

Buonsvacsoza. A helybeli felső kereskedelmi iskola tanári kara kedélyes vacsorára gyűlt össze a folyó hó 17-én a rutikai vasúti vendéglőben. Egyik közkedvelt tagja, *Kühn Károly* volt bucsutársaitól, kit a vallás- és közoktatásügyi miniszter most helyezett át Késmárkra.

Eljegyzés. *Rásztoczký* Jolán kistalvi tanítónőt, *Rásztoczký* József kiscsepceányi állami tanító kedves leányát, eljegyezte *Gaál* József szentici polg. isk. tanár.

A helybéli csendőrség megvizsgálása. A pozsonyi csendőrségi kerület alezredese, *Szabó* Lajos, az elmúlt hét folyamán több napon át városunkban tartózkodott, mely idő alatt a helybéli csendőrséget vizsgálta meg. Innét Zolyomba távozott.

Irodalmi vig. estély. *R. Kovács* Laura, ének- és szavalóművésznő, a mult hét szombati széken sikertelt estélyt rendezett az állami iskolák tornacsarnokában. Programjának minden egyes pontját sürű és lelkes tapsal honorálta a közönség. Különösen nagy hatást ért el Petőfi Bolond Istók-jának és Arany Tetemre hívásának szavalásával. A jótékony célra az est jövedelméből, közönségünk lanyha érdeklődése miatt, nem jutott semmi.

Szláv újságírók kongresszusa. A szláv újságírók, amint már erről megemlékeztünk, a folyó hó 8. és 9. napján tartották meg ez évi kongresszusukat Magyarhradistyén. — A kongresszuson, miután az oroszok teljesen távol maradtak, legtöbbször cseh újságírók vettek részt. A magyarországi tótok közül a következők jelentek meg: *Ráth* Agost, az „Oravý” szerkesztője, *Blaho* Pál, a „Pokroku” szerkesztője, *Slabej* János, a „Ludových N.” szerkesztője. Ezekon kívül jelen voltak még *Radlinský* Ignác, *Maršovic* Rezső dr. és *Krno* János. A gyűlést, miután *Chlinský* elnök akadályozva volt, *Holcsek* alelnök nyitotta meg. A város nevében a vendégeket a „Pitra” dr. polgármester üdvözölte. Az üdvözölő beszéd elhangzása után a választásokat ejtették meg. Elnökké választott *Hurban* Szevotzár, a Turócszentmártonban megjelenő „Národnie Noviny” belső munkatársa. Este a város a vendégek tiszteletére bankettet adott. Másnap a megjelent újságírók Luhácsovic fűrdőre rándultak.

Megdobált gyorsvonat. A Ruttkáról induló gyorsvonat a folyó hó 16-án Salgótarján előtt ismeretlen tettesek kövel dobálták meg. A kocsi több ablaka bezuodott és két vasúti alkalmazott könnyebben megsérült. A vonat utazott *Ierdinánd* bolgár fejedelem is, akinek ablakát szinte kő ért. A vizsgálatot megindították a tettesek kinyomozására.

Vigyázatlanság áldozata. Korcek Mátyás kisselecei gazda a folyó hó 20-án, loerővel hajtott cséplőgépe mellett foglalatoskodott, midőn a gép, hogy-hogy sem, balkezét megkapta s teljesen összeroncolta. A szerencsétlen embert a helybéli kórházba szállították be, hol összeroncolt karját, még aznap délután amputálták. Az orvosok véleménye szerint, Korcek szerencsétlenségét alighanem a túlságos pálinkázás okozta, mert még múltét közben is érezhető volt a szpirituszög.

A Turóc áradása. A majdnem két hét óta tartó folytonos esőzések következtében a Turóc a parmentri szántókat és réteket teljesen elöntötte. Különösen a réteken tett nagy károkat, hol a rendekben fekvő sarjút tökéletesen föntretette. De az ár behatolt a helybéli cellulose és az ujonan épített petróleumgyárba is, hol az áradás szintén igen jelentékeny károkat okozott.

Eőbor oláhoigányok. A mult hét folyamán nagyszámú kőbor cigánycsapat vonult át vármegyénk területén. A hatóság azonban

intézkedett, hogy a szokásos garázdalkodásoknak elejét vegye s erős csendőrdetezet mellett a szomszédos Nyitra vármegye határára kísérte a cigánykaravánt.

Élelmiszerek hamisítása. A helybéli főszolgabírói hivatal a hozzárkezdett foljelentés folytán vizsgálat tárgyává tette *Rubinstein* Samu bellai lakos kantinját, melyet a blatnicai völgyben dolgozó famunkások részére állított fel. A vizsgálat során kiltunt, hogy egyes élelmiszerek hamisítva vannak. Így a kukoricalisztben homokot, a brinzasajiban pedig más egyéb ártalmas keveréket is találtak. A főszolgabíróság a hamisnak talált és káros cikkeket elkoboztatta és a kihágási eljárást megindította.

Szolgálati jubileum. *Knoblauch* Sándor, a Clayton és Schuttlerworth mezőgazdasági gépgyári cég igazgatója, legutóbb e cégnél való működésének 40 éves jubileumát ünnepelte. A cég személyzete a jubilálót, ki úgy, mint eddig, tovább is megszokott pontossággal és lelkiismeretességgel látja el ügyeit, ez alkalomból a legszívelebberen üdvözölte.

Pályázat. Posta-távírdra segédtisztokké kiképzés céljából a m. kir. posta-távírdra és távbeszélő hivatalokhoz 1906. évben a budapesti posta-távírdra igazgatóság kerületbe nyegen (40), a kassai, kolozsvári, nagyváradi, pécsi, pozsonyi, soproni, temesvári és zágrábi kerületekbe pedig egyenkint husz (20) vagyis összesen 200 növendék vétetik fel. Növendékké felvételért azon magyar honos ijjak pályázhatnak, kik a magyar nyelvet, a horvát-szlavonországi illetőségűek pedig a horvát nyelvet szóban és írásban birják, továbbá a középiskola IV. vagy ezzel egyenlő rangu más iskola megfelelő osztályát hazai tanintézetben sikerrel végezték, 14 évesnél nem fiatalabbak és 16 évesnél nem idősebbek; az iskola bevezése és növendékké felvétel között azonban legfeljebb egy évi megszakítás lehet, mely esetben hitelesen igazolni kell, hogy ezen egy év alatt az illető hol tartózkodott és mivel foglalkozott. Ezen feltételeken kívül a pályázók községi, erkölcsi bizonyítvánnyal fedhetetlen magaviseletüket, közhatalosí orvosi bizonyítvánnyal pedig ép és egészséges, a posta-távírdra és távbeszélő szolgálatra testileg alkalmas voltukat is igazolni tartóznak. A felvételért sajátkezűleg irt, ivenkint egy koronás pénzügyi bélyeggel ellátott és a fent elősorolt feltételeket igazoló okmányokkal felszerelt kérvénnyel 1906. évi október hó 10-ig lehet folyamodni. A kérvény az illető posta-távírdra igazgatóságához címelve, azon posta-távírdra hivatalnál nyújtandó be, hová folyamodó növendékké felvételét óhajja. A folyamodványokra a sztlőknek, illetve árvánknál a gyámnak beleegező nyilatkozata is rávevendő. Mely posta- és távirdahivatalok vannak növendékek felvételével felhatalmazva, arra nézve bármely posta-távírdra igazgatóság, illetve hivatal tájékoztást nyújt. Budapesti posta-távírdra hivatalokhoz kiképzésre csak oly növendékek vehetők fel, kik helyben szülőknel, vagy rokonaiknál laknak. A felvett növendékek kötelesek a szolgálatot az értesítés kézhezvétele után legkésőbb november hó 15-én megkezdeni. A növendékek 18 éves életkoruk betöltéséig gyakorlati kiképzés alatt állanak; ezen kiképzés első felében semmiféle javadalmazásban nem részesülnek; az első év második felében azonban kincstári

posta-távirdahivataloknál havi 15 korona, a második évben havi 30 korona, a harmadik évben havi 40 korona és a negyedik évben havi 50 korona napidíj általányt kapnak. Nem kincstári posta-távirdahivataloknál a díjazás a növendék és postamester között szabad egyezkedés tárgya. Az oktatásért azonban a postameszternek nem szabad díjat szedni. A növendékek 18 éves életkoruk betöltése után a posta-távírdra igazgatóság székhelyen vizsgára bocsájtának és a vizsga sikeres letétele után kinevezetésükig kincstári posta- és távirdahivataloknál napidíjas, vagy nem kincstári hivataloknál kiadó minőségben nyernek alkalmazást.

Mindnyájunknak kell néha egy erősítőszert. mert a folytonos munka fárasztó. Kitűnő erősítő szernek bizonyult a „Scott-féle Emulsió”, mely főleg csukamáj-olajból áll, csak-hogy igen jó izzt és a leggyengébb gyomor is könnyen emésztheti. A „Scott-féle Emulsió” minden gyógyszerárban kapható.

ISKOLAI ÜGYEK.

Érettségi pótvizsgálat. A helybéli felső kereskedelmi iskolában a folyó hó 17-én tartották meg az érettségi pótvizsgálatokat. A vizsgálatokon a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium részéről, mint miniszteri biztosi résztvett *Kirchner* Béla, felső kereskedelmi iskolai főigazgató, a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium részéről pedig *Mátray* Elemér, Máv. felügyelő és a keleti kereskedelmi akadémiá tanára. A vizsgálatokra jelentkezett 6 teljes vizsgát tevő és 2 javítóvizsgás. Ezek közül megfelelt 5, visszautasított decemberre 2, egy évre 1 tanuló.

A Kostyánban épült új állami iskola átvétele. A Kostyánban épült új állami iskola épületét az elmúlt hét folyamán vette át az állam. A bizottság, mely az átvételt teljesítette, leszámitva egyes lényegtelenebb hiányokat, az építkezést teljesen rendben levőnek találta. A felülvizsgálatnál részt vett vármegyénk alispánján kívül *Künsztler* Károly dr. kir. tanfelügyelő és *Borbély* Kálmán kir. főmérnök, a helybéli államépítészeti hivatal főnöke.

Kazánfűtői- és stabilgépezőkezelői tanfolyamok. A kassai m. kir. állami felső ipariskolában f. évi október hó 15-én külön tanfolyamok nyílnak meg oly géptulajdonosok és lakatos-, kovács-, rézműparosok részére, kik a stabil gőzkazánok, illetve stabilgépezőkezeléséhez szükséges elméleti és gyakorlati szakképzettségét megszerezni óhajják. A stabilgépezőkezelői tanfolyamra általában csak olyanok vehetők föl, kik előzőleg a kazánfűtői és lokomobilgépezőkezelői tanfolyamot sikeresen elvégezték. A kazánfűtői tanfolyamra fölvehető kazánfűtői gyakornokok és ezen pályára készülő napszámosok is, ha a magyar nyelvet birják s az irás-olvasásban jártasak. Beiratkozhatni — a szabályszerű 6, illetve 10 korona beiratasi díj lefizetése mellett — bármely napon d. e. 11 és 12 óra között az intézeti igazgatóságnál. Az elméleti tanítás a hétköznapok esteli, a gyakorlati demonstrációk a vasárnapok délelőtti óráiban tartatnak. A tanfolyam végén teendő képesti vizsgálatok eredményeikkel képest a hallgatók a kazánok, illetve stabilgépezőkezelésére törvényesen feljogosító bizonyítványokat nyernek.

A közönséges csukamájolaj

oly undorító szagu és izu, oly nehezen emészthető, hogy az gyermekek és érzékeny betegek részére sokszor szóba sem hozható, de az az óriási táp- és gyógyerő, melyet a csukamájolaj bizonyítottan tartalmaz, ma már mindenkinek hozzáférhető, mert a Scott-féle Emulsio formájában a csukamájolaj teljesen meg van szabadítva undorító tulajdonságaitól. A Scott-féle Emulsio feltétlenül jó izu könnyen emészthető és háromszor olyan hatásos, mint a közönséges csukamájolaj. A Scott-féle Emulsio sohasem okozza a le csekélyebb zavart sem és általában, szemléletmást a legkedvezőbb befolyást gyakorolja a szervezetre.

A Scott-féle Emulsio valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintavál bérmentve szolgál!

Dr. BUDAI EMIL „Városi gyógyszerüzára”
BUDAPEST, IV., VACZI-UTCA 34.

Egy eredeti üveg ára: 2 kor. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszerüzárban.

KÖZGAZDASÁG.

Országos ipar és mezőgazdasági kiállítás Pécsen.

A Dunántúl legnagyobb városában, a Mecsek alján elterülő ősi városban, Pécsen, a jövő évben május hó 15-től szeptember hó 15-ig terjedőleg országos ipar és mezőgazdasági kiállítást rendeznek. Pécs iparosai, kereskedői és mezőgazdái. A kiállítás fővédnökségét Ő Felsége hozzájárulásával Baranyavármegye legnagyobb birtokosa, Frigyes főherceg és neje, Izabella főhercegnasszony özv. császári és királyi fenségeik vállalták el, a védnökök díszes sorában pedig helyet foglalnak a Baranyavármegyével közelebbi összeköttetésben álló nagynevű főurakon kívül dr. Wekerle Sándor miniszterelnök, Kossuth Ferenc, dr. Darányi Ignác, gróf Apponyi Albert miniszterek és Sztéryni József, Popovics Sándor, dr. Mezössy Béla államtitkárok. A kiállítás 28 kat. hold területén 32,000 m² fedett területtel épült s a 2500 m²-es iparsarnokok, az 5000 m² gépcsarnokok kívül mezőgazdasági, közlekedéstechnikai, erdészeti, vadászati, halászati, bányászati és kohászati, közoktatástudományi, borászati, háziipari és néprajzi időleges kiállítás stb. csarnokokat, valamint az állatkiállításokra 10,000 m² nagyságu istállókat, azonkívül 2 angolmérőföld kiterjedésű sport- és tornaversenypályákat, megfelelő tribünökkel foglal magában. Az állandó kiállításon kívül borkóstoló, három időleges kertészeti, továbbá segéd- és tanonc munkák, méhészeti és állatkiállítások, orsz. vajverseny, nemzetközi léghajóverseny, különféle sporttáncok, tornaversenyek, léghajószállások stb. is fognak rendeztetni. Sőt az iparosokra különös jelentőséggel bír az a körülmény, hogy a kiállítás tartama alatt fog megtörténni az első magyar iparos szobor, a Zsolnay Vilmos-szobor leleplezése is és ugyancsak ez alkalommal leleplezik le a pécsi közönség által a Pécsen elhunyt nagy Napoleon katonáinak emelt emlékoszlopot, melynek tünepélyén részt vesz a francia kormány is.

A kiállításra részt vehetnek:

1. Kizárólag magyar ipari készítményekkel és terményekkel:

a) a magyar szent korona országában lakó gyárosok, kézműiparosok, kereskedők, östermelők, valamint háziiparral, kézi- és amatőrmunkákkal foglalkozók;

b) a pécsi kereskedelmi és iparkamara területén alkalmazásban álló iparossegédek, gyári munkások és tanoncok az általuk önállóan készített ipari munkákkal, továbbá a pécsi közép-, szak- és elemi iskolák növendékei rajzaikkal és egyéb dolgozataikkal;

c) műbuccsall bíró régi ipari készítményekkel azok tulajdonosai;

d) kivételesen külföldi gyárosok, de csakis a magyar szent korona országában élő nem állított munkagépekkel és szerszámokkal.

A kiállítók térdíj fejében fizetnek:

1. Csarnokokban:

a) Szabadon álló területért négyszögméterenként 9 korona.

b) Fal melletti területért négyszögméterenként 6 korona.

c) Fali területért négyszögméterenként 4 korona.

A borászati csarnokban a bor- és szesz italok térdíjmentesek, de minden kiállító köteles a kiállított italnemtek minden fajából 5-5 palackot és pedig összesen 20 palackot (ami 4 fajta italneműnek felül meg), illetve ha csak egy fajta italneműt állít ki, ugy ezen egy fajtából 20 palackot, továbbá 1-1 üresen címkézett palackot beküldeni. A kiállított összes italneműk a kiállítás tulajdonában mennek át, viszont azonban a kiállított italneműeknek megfelelő állványokon való elrendezéséről a kiállítás végrehajtó bizottsága gondoskodik.

2. Szabadban:

a) Fedett területért négyszögméterenként 4 korona.

b) Fedetlen területért (saját pavillon vagy más építmény) négyszögméterenként 2 korona.

Félméteren alóli terület félméternek, félméteren felüli terület egész méternek véteik.

Ha valaki saját költségén akar pavillont emelni, ugy köteles a tervrajz beküldése mellett eziránt a végrehajtó bizottság engedélyét kikérni. Ily magánpavillonok felépítésére a végrehajtó-bizottság szabja meg a feltételeket.

A kiállítás a következő csoportokra oszlik:

A) Ipari készítmények. I. Vas- és fémipar. II. Gépgyártás és közlekedési eszközök gyártása, villamosági ipar, hangszeripar, műszerek, tudományos eszközök és tanszerek gyártása. III. Kő-, föld-, agyag-, aszbeszt- és üvegipar. IV. Fa- és csontipar. V. Bőr-, sörte-, szőr-, toll-, viaszkos-vászon- és rugy-gyantaipar. VI. Fonó- és szövőipar. VII. Ruházati ipar. VIII. Papirosipar. IX. Élelmezési és élvezeti cikkek gyártása. X. Vegyészeti ipar. XI. Építőipar. XII. Sokszorosító- és műipar.

B) Mezőgazdaság. I. Mezőgazdaság és kertészet. II. Erdészet, vadászat és szénégetés. III. Méhészet, selyem- és haltenyésztés. IV. Halászat. V. Bányászat és kohászat.

C) Háziipar, női kézimunka és amatőr munkák.

D) Állattenyésztés.

E) Borászat.

Az ipar- és háziipar-csoportba tartozó készítmények bejelentési határideje 1906. évi október hó 1-je, a mezőgazdasági csoportba tartozó terményeké pedig 1906. évi december hó 1-je.

A bejelentési határidőn a túlérkező bejelentések után 5%-al magasabb térdíj fizetendő.

Szarvasmarhatenyésztési jutalomdíj-

osztás Pribócon. A nagyméltóságú földművelésügyi m. kir. miniszter által a szarvasmarhatenyésztők jutalmazására engedélyezett 800 korona összegből folyó évi szeptember 8-án megtartott díjkiosztás alkalmával a bíráló-bizottság csak 600 korona jutalmat osztott ki. Az I. csoportban jutalmat nyertek: *Tehenekért*: Retykovszki János mosóczi lakos 50 korona, Hoffman Lipót ruttkai lakos 30 korona, Kohn-Sándor lászófalvi, Pozreszky József valesai lakosok 25-25 koronát, Rasko Mária, Gajdos János, Milló László, Tomcsányi Dénes, Koncsek Károly, Csierni András és Bada József 20-20 koronát. *II. csoport növendéküszőkért*: Schwarcz János szklenói és Weisz Ignác felsőstubbyai lakosok 50-50 koronát, Markoviczky Lajos, Tomcsányi Gyula és Vanovics Ferenc 25-25 koronát, Kmettyó János vrickói és Kovácska András alsókálnoki lakosok 20-20 koronát. Azonkívül 10 koronás díjat kapott a bemutatott üszőjéért Klein Ferenc, Hicsko József, Quotidian József, Iring Pál és Cziger József. *Növendék bikákért*: Pivko József, Horváth György és Jelinek Alajos 25-25 koronát.

A baromfi betegségek cím alatt Parthay Géza egy teljeseen új könyvet irt, mely ilyen terjedelemben egyedül áll nemcsak a hazai, de a külföldi irodalomban is. A mű részletesen ismerteti a baromfiak, galambok, szobamadarak belső és külső, fertőző és nem fertőző betegségeit, ezek okozóit, tüneteit és gyógykezelését a tudomány mai álláspontján. Ezen könyvvel a kezében a tenyésztő nincstöbbé a tapogatóskorok és kísérletezőskoroktól, hanem rátalál a beteg igazi bajára, melyet meg is tud gyógyítani. Mondanunk sem kell talán, hogy ezen hézagpótló könyv mennyire szüksége van minden baromfitenyésztőnek. Ara 3 korona. Megrendelhető az összeg előleges beküldése mellett a „Szárnyasaink” című baromfitenyésztési lap kiadóhivatalában Budapest, Rottenbiller-utca 30. szám.

Szerkesztésért felelős: Dugovich Titus.

Kiadótulajdonos: Moshóczai Ferencné.

Csinos új lakást

3 nagy szobával, kerttel

folyó évi november 1-től bérbé ad

Dr. Zányi K., Helyben.

Szénásy Gyula

női divatkelmék tárháza speciális újdonságokban
BUDAPEST, Kristóf-tér 4 és Szervita-tér sarkán

Nagyságos Asszonyom!

Van szerencsém szives tudomására hozni, hogy Turócszentmárton és vidéke részére cégem képviselővel

Lang M. és Fia

turócszentmártoni kereskedő céget bízom meg. — Ezen megbizással kapcsolatban feljogosítom őket cégemet illetőleg minden szakmámba vágó üzletek megkötésére.

Midőn a fenti céget Nagyságod becses pártfogásába ajánlom, tisztelettel kérem, hogy az eddig élvezett nagybecsű bizalmával őket is megtisztelni kegyeskedjen.

Alkalmat óhajtván nyújtani Nagyságodnak arra, hogy megismerhesse az idén különös gazdag választékomat, őszi és téli ruhaszövetek, francia és angol posztók és mosóárúkbán, megbízom képviselőmet, hogy a t. hölgyeket kívánatra személyesen látogassa meg és áruimat minden vásárlási kényszer nélkül bemutassa.

Tisztelettel fogom kérni tehát Nagyságodat, hogy esetleges nagybecsű szükségleteit részemre, illetve Lang M. és Fia cég részére feltartani sziveskedjék.

Magamat továbbra is szives jóindulatába ajánlván, vagyok

kiváló tisztelettel

Szénásy Gyula.

Bérbeadási hirdetés.

A turócszentmártoni plébánialak, gazdasági épületek, szántók és rétek együttesen, vagy külön-külön **október 1-től** bérebe adtnak. Felvilágosítás **Cserei Emil** esperesnél nyerhető.

Hirdetések

felvételnek

a kiadóhivatalban

„AZ UJSÁG”

az egyedüli független
politikai napilap.

Előfizetési ára:

Égész évre 28 kor. Fél évre 14 kor. Negyed évre 7 kor.

Egy hónapra 2 korona 40 fillér.

Nyári menetrend

A magyar királyi államvasutakon:

(Érvényes 1906. évi május 1-től kezdve.)

Budapest—T.-Szt.-Márton:

Gyv. i. reggel 7:10,	é. d. u. 1:38	i. d. u. 2:54,	é. este 9:10
Szv. i. d. e. 9:35,	é. este 7:52	i. reg. 8:42,	é. este 7:00
Gyv. i. d. u. 3:30,	é. este 10:21	i. reg. 6:08,	é. d. u. 12:40
Szv. i. d. u. 5:35,	é. reg. 4:18	i. este 11:35,	é. d. e. 9:45
Vv. i. éjjel 11:10,	é. d. e. 11:41	i. d. u. 4:57,	é. reg. 5:20
Vv. Jánoshegyről i. reg. 5:07,	é. reg. 8:06	i. d. u. 12:06,	é. d. u. 3:27

T.-Szt.-Márton—Budapest:

T.-Szt.-Márton—Ruttká:

Gyv. i. d. u. 1:39,	é. d. u. 1:47	i. d. u. 2:45,	é. d. u. 2:53
Szv. i. este 7:54,	é. este 8:03	i. reg. 8:30,	é. reg. 8:40
Gyv. i. este 10:22,	é. este 10:30	i. reg. 5:59,	é. reg. 6:07
Szv. i. reg. 4:20,	é. reg. 4:30	i. este 11:22,	é. este 11:33
Vv. i. reg. 7:47,	é. reg. 8:06	i. d. u. 4:45,	é. d. u. 4:56
Vv. i. d. e. 11:42,	é. d. e. 11:53	i. d. e. 11:16,	é. d. u. 12:06

Ruttká—T.-Szt.-Márton:

Budapest ny.—Zsolna:

Gyv. i. reg. 7:20,	é. d. u. 1:33	i. éjjel 3:46,	é. reg. 9:25
Szv. i. reg. 9:20,	é. este 8:30	i. reg. 7:11,	é. este 5:55
Gyv. i. este 6:45,	é. éjjel 12:24	i. d. u. 3:14,	é. este 9:45
Szv. i. este 10:30,	é. reg. 7:20	i. este 9:15,	é. reg. 6:35

Zsolna—Budapest:

A os. és kir. szab. Kassa—Óderbergi vasutakon:

Kassa—Ruttká:

Szv. i. reg. 5:45	é. d. u. 12:14	Gyv. i. reg. 4:05	é. reg. 8:33
Szv. i. reg. 7:45	é. d. u. 2:11	Szv. i. reg. 4:56	é. d. e. 11:55
Gyv. i. d. u. 12:35	é. d. u. 5:35	Szv. i. reg. 8:35	é. d. u. 4:40
Szv. i. d. u. 12:43	é. este 8:13	Gyv. i. d. u. 12:20	é. d. u. 4:55
Szv. i. d. u. 3:48	é. este 10:52	Szv. i. d. u. 2:30	é. este 8:47
Gyv. i. este 7:35	é. éjjel 12:07	Szv. i. d. u. 4:22	é. éjjel 11:35
Vv. i. este 9:50	é. reg. 5:53	Vv. i. este 10:53	é. reg. 6:14

Ruttká—Kassa:

Ruttká—Zsolna:

Szv. i. reg. 6:30	é. reg. 6:58	Gyv. i. reg. 3:39	é. reg. 4:01
Szv. i. d. u. 12:35	é. d. u. 1:05	Szv. i. reg. 4:20	é. reg. 4:46
Szv. i. d. u. 2:21	é. d. u. 2:46	Szv. i. reg. 7:40	é. d. e. 8:10
Gyv. i. d. u. 5:42	é. este 6:04	Gyv. i. d. e. 11:54	é. d. u. 12:16
Szv. i. este 8:33	é. este 9:00	Szv. i. d. u. 1:55	é. d. u. 2:20
Szv. i. éjjel 11:08	é. éjjel 11:35	Szv. i. d. u. 3:34	é. d. u. 4:02
Gyv. i. éjjel 12:11	é. éjjel 12:33	Szv. i. este 9:20	é. este 9:50

Zsolna—Ruttká:

Zongora-, cimbalom- és énektanítást elvállal okleveles zongora- és cimbalomművész, volt budapesti konzervatóriumi tanárnő. Bővebb felvilágosítást nyújt Krompaszky Ede polgári iskolai tanár Turócszentmártonban.

309. th. szám.
1906.

Versenybírálati hirdetmény.

Turócsvármegye közigazgatási bizottsága 1906. évi szeptember hó 12-én tartott ülésében hozott 557/1906. kb. számú határozatával a jánoshegy-prékopai th. közut 0—28 km. szakaszán 3716 korona 80 fillér költségösszeg erejéig 984 m. vörösfenyő utkorlát szállítást és felállítását engedélyezvén, ezen munkák végrehajtásának biztosítása céljából az 1906. évi október hó 11-ik napjának délelőtti 11 órájára Turócsvármegye székházának kistermében tartandó zárt írásbeli ajánlati versenybírálatot hirdetek, melyre a versenyenzi óhajítókat Turócsvármegye alispánja megbízásából ezennel meghívom.

A zárt ajánlatok Turócsvármegye alispáni hivatalánál vagy az előírt hivatalnál a versenybírálat napjának délelőtti 11 órájig nyújthatók be. Később érkezett, avagy távirati ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Bánatpénzkepen az engedélyezett költségösszeg 5%,-a csatolandó az ajánlatához.

A munkálatra vonatkozó műszaki művelet, a szerződési minta, az általános feltételek, melyben a verseny feltételei is foglaltak, végül a munkálat kivételére vonatkozó N. jegyű részletes feltételek az alant jegyzett hivatalnál a rendes hivatalos órákban megtekinthetők.

Kelt Turócszentmárton, 1906. szeptember hó 21-én.

M. kir. államépítészeti hivatal.

Weiner Mátyás

divatárúháza

Budapest, VI., Andrássy-ut 3. szám.

1906. évi őszi- és téli idény ujdonságai magyar, francia és angol divatkelmékből

a legnagyobb választékban immár megérkeztek s azok megtekintésére van szerencsém a nagyérdemű közönséget ezennel tisztelettel meghívni.

Mosókélmék 18 kr.-tól 65 kr.-ig.

Gyapjuszövetek 38 kr.-tól 2 fnt 25 kr.-ig.

Magy. gyártm. vízformentes posztók.

Magy. gyártm. angol ízlésben tartott kockás és csikos kelmék.

Magy. gyártm. mosószövetek stb. Nagy mintagyűjteményemet, mely a legújabb őszi- és téli szövetek nagy választékát tartalmazza, vidékre kívánatra ingyen és bérmentve küldöm. 20 koronán felül megrendeléseket bérmentve küldök.

Vadon termő, hegyi gyümölcsből készült, legfinomabb zamatu

málnaszörpöt

5 kilós bádogdobozokban 7 koronáért bérmentve szállít Gazdik János gyógyszerész Körömcébányán.

Fényképészeti gépek és az összes kellékek

kitűnő minőségben, olcsó árakon

Moskóczi Ferencné

könyv- és papirkereskedésében

Turócszentmártonban kaphatók.

1299. sz.

1906. tk.

Hirdetmény.

Vrickó község telekkönyve birtokszabályozás következtében átalakított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886 : XXIX., az 1889 : XXXVIII. és az 1891 : XVI. t.-c.ikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892 : XXIX. t.-c.-ben szabályozott eljárás a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbitésével kapcsolatosan foganatosított.

Ez azzal a felhívással tételük közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-c. 15. és 17. §§-ai alapján, ide értve a §§-oknak az 1889 : XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-aiban és az 1891 : XVI. t.-c. 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889 : XXXVIII. t.-c. 7. §-a és az 1891 : XVI. t.-c. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886 : XXIX. t.-c. 22. §-a alapján történt törölések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési kereseteket hat hónap alatt vagyis 1907. évi április hó 1-ső napjáig bezárólag a zniováraljai kir. járásbírósnak mint telekkönyvi hatóságához nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset, annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886 : XXIX. t.-c. 16. és 18. §§-aikat eseteiben, ide értve ez utóbbi §-nak az 1889 : XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánának, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1907. évi április hó 1-ső napjáig bezárólag a fent nevezett telekkönyvi hatóságához nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nem különben azok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az 1892. évi XXIX. t.-c. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogaitak bármely irányban sértve vélik, ide értve azokat is, akik tulajdonjog arányának az 1889 : XXXVIII. t.-c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a fent megnevezett telekkönyvhatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1907. évi április hó 1-ső napjáig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után, az átalakításkor közbejött téves bevezetésből eredő bármilyen igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a fent megnevezett telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A zniováraljai bíróság mint tkvi hatóság.

Zniováralján, 1906. évi szeptember hó 6-án.

JANOVJÁK,
kir. albiró.